

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, την 1^η Απριλίου 2015, με την εξής σύνθεση : Νικόλαος Αγγελάρας, Πρόεδρος, Φλωρεντία Καλδή, Ανδρονίκη Θεοτοκάτου και Μαρία Βλαχάκη, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Γεωργία Μαραγκού, Μαρία Αθανασοπούλου, Ελένη Λυκεσά, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Κωνσταντίνα Ζώη, Δέσποινα Καββαδία - Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα και Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Αγγελική Μαυρουδή, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας και Βασιλική Προβίδη ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Μιχαήλ Ζυμής, Γενικός Επίτροπος Επικρατείας.

Για να δικάσει την, από 14.10.2013 (αριθμ. καταθ. .../22.10.2013), αίτηση αναίρεσης:

του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων, ο οποίος εκπροσωπείται νόμιμα από το Διοικητή αυτού, ο οποίος παρέστη με την Αικατερίνη Κανελοπούλου, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους,

κ α τ ά της Μ. Α. του ..., κατοίκου ... (οδός ... αρ. ...), η οποία εμφανίστηκε και ζήτησε να εκδικαστεί η υπόθεσή της.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει την αναίρεση της 2727/2013 οριστικής απόφασης του ΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την αντιπρόσωπο του αιτούντος, η οποία ζήτησε την παραδοχή της αίτησης αναίρεσης.

Το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ανέπτυξε την από 1.4.2015 γνώμη του και πρότεινε την παραδοχή της αίτησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του Δικαστηρίου, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Ανδρονίκη Θεοδοκάτου και τους Συμβούλους Γεώργιο Βοΐλη και Μαρία Αθανασοπούλου που απουσίασαν λόγω κωλύματος.

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Κωνσταντίνας Ζώη και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το νόμο

I. Για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 73 παρ. 1 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 ΦΕΚ 52 Α').

II. Με την προσβαλλόμενη απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή αγωγή της ήδη αναιρεσιβλήτου, τέως υπαλλήλου και ήδη συνταξιούχου του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων (στο εξής Ο.Γ.Α.) και υποχρεώθηκε ο ανωτέρω Οργανισμός να καταβάλει σ' αυτή το ποσό των 2.570,80 ευρώ, νομιμότοκα, με το ισχύον για το Ελληνικό Δημόσιο επιτόκιο, από την επίδοση της αγωγής στον Ο.Γ.Α., το οποίο ποσό αντιστοιχεί στην οικογενειακή παροχή λόγω γάμου και

τέκνων, που δεν της καταβλήθηκε κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 28.2.2001.

III. Με την κρινόμενη αίτηση ο αναιρεσείων Οργανισμός προσβάλλει την ανωτέρω απόφαση μόνο κατά το μέρος της, με το οποίο έγινε δεκτό από το δικάσαν Τμήμα ότι ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων των συνταξιούχων του Ο.Γ.Α. κατ' αυτού από καθυστερούμενες συντάξεις είναι πέντε ετών, σύμφωνα με το άρθρο 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995, οι διατάξεις του οποίου, σύμφωνα με το Τμήμα, έχουν εφαρμογή και στον Ο.Γ.Α., εφόσον ο Οργανισμός αυτός εξομοιώνεται με το Ελληνικό Δημόσιο, ως προς τα ουσιαστικού περιεχομένου προνόμιά του, ενώ οι διατάξεις της παραγράφου 5 του ανωτέρω άρθρου, που θεσπίζουν διετή παραγραφή, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν, διότι αντίκεινται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α.. Ο αναιρεσείων προβάλλει ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων που διέπουν το προαναφερθέν ζήτημα, δεν έγινε δεκτό από το Τμήμα ότι οι ανωτέρω απαιτήσεις υπόκεινται σε διετή παραγραφή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 90 παρ. 5 του ν.2362/1995, οι διατάξεις του οποίου δεν αντίκεινται στη συνταγματική αρχή της ισότητας, ούτε στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) και στο άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης αυτής, καθώς και στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που κυρώθηκε με το ν. 2462/1997.

IV. Από τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 1 του Συντάγματος, η οποία ορίζει ότι «οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του Νόμου», συνάγεται δέσμευση του

νομοθέτη, ο οποίος δεν δύναται κατά την ρύθμιση ουσιωδώς ομοίων πραγμάτων, σχέσεων ή καταστάσεων που αφορούν περισσότερες κατηγορίες προσώπων, να χειρίζεται τις περιπτώσεις αυτές κατά τρόπο ανόμοιο, εισάγοντας εξαιρέσεις και διακρίσεις, εκτός εάν η διαφορετική ρύθμιση δεν είναι αυθαίρετη, αλλά επιβάλλεται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος, η συνδρομή του οποίου υπόκειται στον έλεγχο των δικαστηρίων (ΑΕΔ 3/2007, 1/2012).

V. Με το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.), που κυρώθηκε, όπως και η Σύμβαση, με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256) και έχει κατά το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος αυξημένη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, κατοχυρώνεται ο σεβασμός της περιουσίας του προσώπου, την οποία μπορεί να στερηθεί μόνο για λόγους δημόσιας ωφέλειας. Στην έννοια της προστατευόμενης περιουσίας περιλαμβάνονται και τα ενοχικής φύσεως περιουσιακά δικαιώματα και ειδικότερα απαιτήσεις που απορρέουν από έννομες σχέσεις δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, είτε αναγνωρισμένες με δικαστική ή διαιτητική απόφαση, είτε απλώς γεννημένες κατά το εθνικό δίκαιο, εφόσον υπάρχει νόμιμη προσδοκία ότι μπορούν να ικανοποιηθούν δικαστικώς. Τέτοιες είναι και οι ήδη γεννημένες απαιτήσεις για συνταξιοδοτικές και για κοινωνικοασφαλιστικές εν γένει παροχές. Περαιτέρω, εναπόκειται στο νομοθέτη να εκτιμήσει τους λόγους δημόσιας ωφέλειας, οι οποίοι μπορούν να δικαιολογήσουν επέμβαση σε περιουσιακής φύσης αγαθό, κατόπιν στάθμισης παραμέτρων πολιτικής, κοινωνικής και οικονομικής φύσης, αρκεί η εκτίμηση

αυτή να μην στερείται προδήλως λογικής βάσης (ΕΔΔΑ απόφαση της 7.5.2013 Κουφάκη και ΑΔΕΔΥ κατά Ελλάδος, αρ. 57665 και 57657/2012, σκ. 31 και 39). Σε κάθε, όμως, περίπτωση επέμβασης στην περιουσία, πρέπει να τηρείται δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος και της απαίτησης σεβασμού της περιουσίας των προσώπων, ενώ απαιτείται να πληρούνται και οι όροι της αρχής της αναλογικότητας. Εξάλλου, υπό την έννοια του άρθρου 14 της Ε.Σ.Δ.Α., που εφαρμόζεται και στην παρούσα περίπτωση, αφού οι αξιώσεις της αναιρεσίβλητης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου και του δικαιώματος στην προστασία της περιουσίας που αυτό καθιερώνει (ΕΔΔΑ, απόφαση της 3.10.2013 Γιαβή κατά Ελλάδας, αρ. 25816/09, σκ. 40), τα συμβαλλόμενα στη Σύμβαση κράτη απολαμβάνουν μια ορισμένη διακριτική ευχέρεια, προκειμένου να καθορίσουν εάν και σε ποιο βαθμό διαφορές μεταξύ αναλόγων, ως προς άλλα σημεία, καταστάσεων, δικαιολογούν μια διαφορετική μεταχείριση από τον εθνικό νομοθέτη. Καθίσταται δε ανεπίτρεπτη, κατά την έννοια του άρθρου 14, μια τέτοια νομοθετική διάκριση εάν «στερείται αντικειμενικής και λογικής αιτιολογίας», αν δηλαδή δεν επιδιώκει νόμιμο σκοπό ή αν δεν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογίας μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και του επιδιωκόμενου σκοπού (ΕΔΔΑ απόφαση της 9.7.2006, Ζεϊμπέκ κατά Ελλάδας, αρ. 46368/06, σκ. 46, και απόφαση Γιαβή κατά Ελλάδας, σκ. 38, βλ. Ολ. Ελ. Συν. 4333/2014).

VI. Στο άρθρο 18 παρ. 1 του ν. 4169/1961 «Περί Γεωργικών Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (ΦΕΚ Α' 81) ορίζεται ότι «Ο ΟΓΑ απαλλάσσεται παντός δημοσίου, δημοτικού και κοινοτικού ή υπέρ τρίτου φόρου, άμεσου ή έμμεσου,

των υπέρ Μετοχικού Ταμείου Πολιτικών Υπαλλήλων κρατήσεων, παντός τέλους ταχυδρομικού ως και δικαστικού εις πάσαν δίκην του και απολαύει ανεξαιρέτως απασών των ατελειών και προνομίων, δικαστικών, διοικητικών και δικονομικών, ως εάν είναι αυτό το Δημόσιον». Ακολούθως, με το άρθρο μόνο του π.δ. 437/1977 (ΦΕΚ 134 Α΄) εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή του ν.δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» οι ασφαλιστικοί οργανισμοί, που υπάγονται στην εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών. Στη συνέχεια, με το άρθρο μόνο του π.δ. 305/1985 (ΦΕΚ 113 Α΄) ορίστηκε ότι οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974 εφαρμόζονται στους ανωτέρω οργανισμούς με εξαίρεση το Ι.Κ.Α. και τον Ο.Γ.Α.. Περαιτέρω, με το άρθρο 21 παρ. 9 του ν.1902/1990 (ΦΕΚ 138 Α΄) ορίστηκε ότι το Ι.Κ.Α. και οι λοιποί οργανισμοί αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων έχουν όλα τα δικαστικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου. Εξάλλου, με το άρθρο 29 παρ. 4 του ν. 3232/2004 (ΦΕΚ 48 Α΄) ορίστηκε ότι «Η έννοια της διατάξεως της παραγράφου 1 του άρθρου 18 του ν.4169/1961 είναι ότι ο Ο.Γ.Α. απολαύει ανεξαιρέτως όλων των ατελειών και ουσιαστικών προνομίων, ως εάν να είναι το ίδιο το Δημόσιο». Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο Ο.Γ.Α. έχει αποσυνδεθεί από το Λογιστικό των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και με τις διατάξεις του ν. 4169/1961 έχουν παρασχεθεί σ' αυτόν στα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου, όπου στην έννοια των ανωτέρω δικαστικών προνομίων δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι νοούνται τα δικονομικά προνόμια -εφόσον αυτά αναφέρονται ήδη ρητά στο νόμο και συνεπώς ο νομοθέτης κατά λογική

ακολουθία δεν μπορεί να θέλησε να αναφέρει το ίδιο είδος προνομίων δύο φορές- αλλά περιλαμβάνονται τα ουσιαστικά προνόμια του Δημοσίου (πρβλ. και αποφ. ΑΠ 21/2008, 1/2014), εκείνα δηλαδή που συνδέονται με ζητήματα του ουσιαστικού δικαίου, μεταξύ των οποίων είναι και εκείνο του χρόνου της παραγραφής των αξιώσεων των συνταξιούχων, πρώην τακτικών υπαλλήλων του, έναντι αυτού, που ρυθμίζεται από τα άρθρα 90 παρ. 5 και 91 του νόμου 2362/1995 «Περί Δημοσίου Λογιστικού, ελέγχου των δαπανών του κράτους και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 247 Α'), για τις απαιτήσεις των συνταξιούχων τέως υπαλλήλων έναντι του Δημοσίου. Η ανωτέρω ερμηνευτική άποψη επιβεβαιώνεται από τη μεταγενέστερη διάταξη του άρθρου 29 παρ. 4 του ν. 3232/2004, με την οποία ο νομοθέτης, αναγνωρίζοντας την ασάφεια του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 4169/1961, ως προς την έννοια των προνομίων, που απονέμονται στον Ο.Γ.Α., ασάφεια που καταδεικνύεται και από την αντισυγκρουόμενη νομολογία των δικαστηρίων ως προς την έννοια της διάταξης αυτής (βλ. ενδ. ΣτΕ 1366/2009, ΔΕφ. Αθ. 1713/2010, ΣτΕ 1359/2011, ΑΠ 115/2004, 1/2014), θέλησε, ερμηνεύοντάς την, να διευκρινίσει ότι η ορθή έννοια αυτής είναι ότι στα προνόμια του Ο.Γ.Α. υπάγονται και εκείνα τα ουσιαστικής φύσεως. Συνεπώς, η ανωτέρω διάταξη, ως γνησίως ερμηνευτική, γεγονός που προκύπτει και από τη γραμματική διατύπωση του κειμένου της, ανατρέχει στο χρόνο ισχύος της ερμηνευομένης. Άλλωστε, οι πρώην τακτικοί υπάλληλοι του Ο.Γ.Α. συνταξιοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τους δημοσίους υπαλλήλους, κατ' εφαρμογή του άρθ. 1 του ν. 437/1976 (ΦΕΚ 250 Α'), που παραπέμπει για τους υπαλλήλους αυτούς στο νόμο 3163/1955, που

ρυθμίζει τα ζητήματα συνταξιοδότησης των τακτικών υπαλλήλων του Ι.Κ.Α. και ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 1 ότι οι υπάλληλοι αυτοί δικαιούνται σύνταξης, εφαρμοζομένων αναλόγως όλων των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων για την απονομή σύνταξης στους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους, ενώ όσον αφορά τις απαιτήσεις των ανωτέρω συνταξιούχων του κατά του Ο.Γ.Α., πρέπει να σημειωθεί ότι το ως άνω ζήτημα της παραγραφής δεν ρυθμίζεται στις καταστατικές διατάξεις του Οργανισμού αυτού και συνεπώς σε κάθε περίπτωση οι διατάξεις του προαναφερθέντος νόμου περί Δημοσίου Λογιστικού, που ίσχυαν τον κρίσιμο για την παρούσα υπόθεση χρόνο, είναι το πλέον συγγενές νομοθέτημα ως προς το θέμα αυτό, εφόσον, κατά τα προεκτεθέντα, ο Ο.Γ.Α. έχει εξαιρεθεί από το ν.δ. 496/1974. Συνεπώς, για τις αξιώσεις των συνταξιούχων πρώην τακτικών υπαλλήλων του Ο.Γ.Α. έναντι αυτού από καθυστερούμενες συντάξεις ή επιδόματα, εφαρμογή έχει η προαναφερθείσα διάταξη του άρθρου 90 παρ. 5 του ν. 2362/1995 που ορίζει ως χρόνο παραγραφής τη διετία, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 91 του ανωτέρω νόμου, αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο γεννήθηκε η απαίτηση και ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή της και η οποία λαμβάνεται υπόψη αυτεπαγγέλτως από τα δικαστήρια (άρθρο 94 του ν. 2362/1995).

Κατά τη γνώμη όμως του Προέδρου Νικολάου Αγγελάρα, των Αντιπροέδρων Φλωρεντίας Καλδή και Μαρίας Βλαχάκη και των Συμβούλων Θεολογίας Γναρδέλλη, Βασιλικής Σοφιανού και Δέσποινας Τζούμα, από τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 4169/1961 (κατά την οποία ο Ο.Γ.Α. “απολαύει ανεξαιρέτως απασών των ατελειών και προνομίων, δικαστικών,

διοικητικών και δικονομικών, ως εάν είναι το Δημόσιον”) σαφώς συνάγεται ότι στον Ο.Γ.Α. εφαρμόζονται αποκλειστικά αφενός τα δικαστικά και τα δικονομικά προνόμια, αφετέρου δε και τα διοικητικά προνόμια του Δημοσίου, όχι όμως και ουσιαστικού δικαίου διατάξεις, όπως είναι οι διατάξεις του ν.2362/1995 για την παραγραφή των απαιτήσεων κατά του Δημοσίου (άρθρα 90 επ.). Εξ άλλου, η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 3232/2004 (Α’ 48/12.2.2004), παρά τη διατύπωσή της, δεν είναι γνήσια ερμηνευτική κατ’ άρθρο 77 παρ. 1 του Συντάγματος, αφού η έννοια της αναφερόμενης σ’ αυτήν διάταξης του άρθρου 18 του ν. 4168/1961, όπως προεκτέθηκε, ήταν σαφής και δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για να ερμηνευθεί αυθεντικά. Η διάταξη αυτή είναι, ως εκ τούτου, ψευδοερμηνευτική και ισχύει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 77 παρ. 2 του Συντάγματος (ΣτΕ 2011/2006, 2016/2007, 1366, 2995/2009, 998/2010, 1359/2011, 4728/2014). Επομένως, εφόσον ο Ο.Γ.Α., σύμφωνα με το π.δ. 437/1977, εξαιρείται από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 496/1974 περί λογιστικού των ν.π.δ.δ. και στις καταστατικές του διατάξεις δεν υπάρχει διάταξη που να ρυθμίζει την παραγραφή αξιώσεων κατ’ αυτού από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα ή βοηθήματα, για τις σχετικές αξιώσεις, που ανάγονται σε χρονικό διάστημα πριν από την ως άνω ημερομηνία (12.2.2004), εφαρμοστέες είναι οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα (άρθρο 250 αρ. 17 ΑΚ) που προβλέπουν πενταετή παραγραφή των αξιώσεων αυτών. Εξ άλλου, ούτε από τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 9 του ν. 1902/1990, κατά την οποία το Ι.Κ.Α. και οι λοιποί οργανισμοί αρμοδιότητας Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων “έχουν όλα τα

δικαστικά και δικονομικά προνόμια του Δημοσίου”, συνάγεται ότι στην εξομοίωση του Ο.Γ.Α. με το Δημόσιο περιλαμβάνονται και τα ουσιαστικού περιεχομένου προνόμια αυτού, αφού με την εν λόγω διάταξη επαναλαμβάνεται η διατύπωση εκείνης του άρθρου 18 παρ. 1 του ν. 4169/1961, χωρίς να γίνεται οποιαδήποτε αναφορά στα ουσιαστικού περιεχομένου προνόμια του Δημοσίου, τα οποία άλλωστε διακρίνονται από τα δικαστικά και δικονομικά προνόμια (βλ. σχετ. και το δ/γμα της 26.-6/10-7-1944 “περί Κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου” στο οποίο γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ δικαστικών και δικονομικών προνομίων, που περιλαμβάνονται στα άρθρα 1-17 του Κεφαλαίου Ι αυτού με τον τίτλο "Γενικαί Δικονομικαί Διατάξεις" αφενός, και ουσιαστικών διατάξεων αφετέρου, που περιλαμβάνονται στο Κεφάλαιο ΙΙ με τον τίτλο "Γενικαί ουσιαστικού δικαίου διατάξεις"). Η ερμηνεία δε αυτή υπαγορεύεται και από το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., αφού οι αξιώσεις από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα ή βοηθήματα που αναφέρονται στην επίδικη περίοδο (από 1.1.1999 μέχρι και 31.12.1999), ενόψει της κρατούσας νομολογίας των δικαστηρίων κατά το χρόνο αυτό σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων περί παραγραφής του Α.Κ. επί αξιώσεων υπαλλήλων και ασφαλισμένων του Ο.Γ.Α. έναντι αυτού, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ως άνω διάταξης και του δικαιώματος στην προστασία της περιουσίας τους που αυτό καθιερώνει. Εξ άλλου, από τη εκδοχή αυτή δεν συντρέχει λόγος να απομακρυνθεί ο ερμηνευτής ούτε όσον αφορά στις απαιτήσεις από καθυστερημένες συντάξεις, βοηθήματα και επιδόματα των πρώην τακτικών υπαλλήλων του Ο.Γ.Α., στους οποίους, κατά το άρθρο 1 του ν. 437/1976,

χορηγείται σύνταξη από τον Ο.Γ.Α. με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3163/55 "περί συνταξιοδοτήσεως του προσωπικού του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων". Και τούτο, διότι από τη σαφή διατύπωση του άρθρου 1 του ν. 3163/1995 συνάγεται ότι για τον κανονισμό σύνταξης των υπαγόμενων στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του νόμου αυτού υπαλλήλων ν.π.δ.δ., έχουν ανάλογη εφαρμογή οι διατάξεις του Συνταξιοδοτικού Κώδικα που αφορούν στην "απονομή" σύνταξης στους δημοσίους πολιτικούς υπαλλήλους, και, επομένως, δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθρου 61 παρ. 1 αυτού, στην οποία έχει κωδικοποιηθεί το άρθρο 90 παρ. 5 του ν. 2362/1995 και αφορά στην παραγραφή των αξιώσεων των συνταξιούχων του Δημοσίου κατ' αυτού από καθυστερούμενες συντάξεις, επιδόματα ή βοηθήματα που βαρύνουν το Δημόσιο και όχι όπως εν προκειμένω που η σχετική υποχρέωση βαρύνει τον Ο.Γ.Α. (πρβλ. ΕΣ Ολ. 513/2009, 4223/2015). Η γνώμη, όμως, αυτή δεν κράτησε.

VII. Η ανωτέρω διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 90 του ν. 2362/1995, που έχει κωδικοποιηθεί στο άρθρο 61 παρ. 1 του προϊσχύσαντος Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 166/2000) και θεσπίζει, όπως προαναφέρθηκε διετή παραγραφή για τις έναντι του Δημοσίου αξιώσεις των συνταξιούχων του, ο χρόνος της οποίας είναι μικρότερος από τον χρόνο παραγραφής που προβλέπεται τόσο από την παράγραφο 1 του ιδίου ως άνω άρθρου 90 για άλλες χρηματικές αξιώσεις κατά του Δημοσίου (πενταετία), όσο και από τις παραγράφους 2 (πενταετία) και 3 (εικοσαετία) του άρθρου 86 για τις χρηματικές αξιώσεις του Δημοσίου κατά τρίτων (χρέη προς το Δημόσιο), καθώς και οι προεκτεθείσες διατάξεις από τις οποίες προκύπτει ότι η ρύθμιση αυτή έχει

εφαρμογή και στην περίπτωση των αξιώσεων των πρώην τακτικών υπαλλήλων, συνταξιούχων του Ο.Γ.Α., κατά του Οργανισμού αυτού, δεν αντίκεινται στην αρχή της ισότητας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος και τούτο διότι η εν λόγω ρύθμιση δικαιολογείται από τις ιδιαίτερες συνθήκες που διαφοροποιούν τον ανωτέρω Οργανισμό έναντι των ασφαλισμένων του, εφόσον η παραγραφή αυτή έχει θεσπισθεί για λόγους γενικότερου δημοσίου συμφέροντος και, συγκεκριμένα, από την ανάγκη ταχείας εκκαθάρισης των ανωτέρω αξιώσεων που απορρέουν από περιοδικές (ανά μήνα) παροχές και των αντιστοίχων υποχρεώσεων του Ο.Γ.Α. και ως εκ τούτου είναι απαραίτητη για την προστασία της περιουσίας και της οικονομικής κατάστασής του και κατ' επέκταση για την προστασία της δημοσιονομικής ευρωστίας του, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ομαλή εξυπηρέτηση των σκοπών του, προς όφελος και των ιδίων των ασφαλισμένων του. Η ταχεία εκκαθάριση των εκκρεμοτήτων, αναφορικά με τις εν λόγω αξιώσεις και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του Ο.Γ.Α., είναι αναγκαία αφενός μεν προς αποφυγή ανατροπής, μετά την πάροδο μακρού χρονικού διαστήματος, των οικονομικών δεδομένων, κατά συνεκτίμηση των οποίων ο Οργανισμός προβαίνει στην κατάρτιση του προϋπολογισμού του και στην πρόβλεψη των σχετικών δαπανών του και αφετέρου προς αποφυγή των δυσμενών επιπτώσεων, που επάγεται στην εκτέλεση του προϋπολογισμού του, η σε βάθος πολλών ετών ικανοποίηση των ανωτέρω αξιώσεων, λόγω του υπερβολικού ύψους των σχετικών απαιτήσεων, που οφείλεται στον μεγάλο αριθμό σχετικών διαφορών, που ανακύπτουν από την άσκηση αγωγών των συνταξιούχων του κατ' αυτού. Ο στόχος αυτός του Ο.Γ.Α. να προγραμματίζει τα

έσοδά του και τις δαπάνες του, χωρίς να εμποδίζεται από σημαντικού ύψους ανεξόφλητα χρέη παρελθόντων ετών, δικαιολογεί την θέσπιση ευλόγου χρόνου παραγραφής των σχετικών αξιώσεων (πρβλ. ΑΕΔ 1/2012). Εξάλλου, η προεκτεθείσα διάταξη του άρθρου 90 παρ. 5 του ν. 2362/1995, η οποία εισάγει περιορισμό στην περιουσία των συνταξιούχων του Ο.Γ.Α., ενόψει των δυσμενών δημοσιονομικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα και ως εκ τούτου της επιτακτικής ανάγκης να αποφευχθεί η ανατροπή των οικονομικών δεδομένων, με βάση τα οποία ρυθμίζεται η λειτουργία των δημοσίων οργανισμών, ώστε να δύναται να προβλεφθούν οι επιπτώσεις στον προϋπολογισμό τους τυχόν οικονομικών αξιώσεων τρίτων, λαμβανομένου υπόψη και του μεγάλου ύψους των αξιώσεων αυτών, που έχουν συσσωρευτεί και οι οποίες ασκούνται από μεγάλο αριθμό συνταξιούχων, δεν αντίκειται στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ε.Σ.Δ.Α., εφόσον τηρήθηκε δίκαιη ισορροπία μεταξύ του γενικού συμφέροντος και της απαίτησης σεβασμού της περιουσίας των συνταξιούχων, ενώ, άλλωστε, η επέμβαση στο συγκεκριμένο δικαίωμα ήταν πρόσφορη για την επίτευξη των προαναφερθέντων σκοπών δημοσίου συμφέροντος και δεν υπερέβη το μέτρο που απαιτείτο για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών. Περαιτέρω, η διάταξη αυτή δεν αντίκειται και στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., με το οποίο εξασφαλίζεται το δικαίωμα της παροχής έννομης προστασίας και οι εγγυήσεις για δίκαιη δίκη [βλ. και άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος, 2 και 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, που κυρώθηκε με τον ν. 2462/1997 «Κύρωση του Διεθνούς Συμφώνου για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα, του Προαιρετικού

Πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και του Δευτέρου Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στο Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα σχετικού με την κατάργηση της ποινής του θανάτου» (ΦΕΚ Α' 25) και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη έναντι των κοινών νόμων ισχύ], ούτε στο άρθρο 14 της Σύμβασης αυτής, καθόσον, ενόψει του οριζόμενου με αυτήν διετούς χρόνου παραγραφής, δεν περιορίζεται υπερβολικά η δυνατότητα των συνταξιούχων του Ο.Γ.Α. να διεκδικήσουν δικαστικά τις συντάξεις, τα βοηθήματα και τα επιδόματα που τους οφείλει η διοίκηση (πρβλ. ΕΔΔΑ Γιαβή κατά Ελλάδας), εκτός του ότι οι ως άνω διατάξεις δεν εμποδίζουν τον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει ειδικές ρυθμίσεις ουσιαστικού δικαίου υπέρ του ΟΓΑ, όταν μάλιστα αυτές επιβάλλονται από λόγους γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, αφού με τις ρυθμίσεις αυτές δεν παρέχεται στον ανωτέρω Οργανισμό δικονομικό προνόμιο σε σχέση με τους ιδιώτες αντιδίκους του, αλλά ανεκτό -κατά τα προεκτεθέντα- ουσιαστικό προνόμιο αυτού (πρβλ. Ολ. Ελ. Συν. 4333/2014 κ.ά. όπου και μειοψηφία).

VIII. Στην προκειμένη περίπτωση το δικάσαν Τμήμα με την προσβαλλόμενη απόφασή του, δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα: Η ήδη αναιρεσίβλητη είναι συνταξιούχος και πρώην τακτική υπάλληλος του Ο.Γ.Α.. Με την από 20.12.2002 αγωγή της, που ασκήθηκε ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και παραπέμφθηκε με την .../2006 απόφαση του Δικαστηρίου αυτού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ζήτησε να υποχρεωθεί ο ανωτέρω Οργανισμός να καταβάλει σ' αυτή το ποσό των 4.437,27

ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στην οικογενειακή παροχή, συζύγου και τριών τέκνων, του άρθρου 12 του ν. 2470/1997, που δεν καταβλήθηκε σ' αυτή κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 30.6.2002. Το Τμήμα έκρινε ότι όσον αφορά το χρονικό διάστημα από 1.3.2001 μέχρι 30.6.2002 η δίκη έχει καταστεί άνευ αντικειμένου, εφόσον για το χρονικό διάστημα αυτό της είχε καταβληθεί η οικογενειακή παροχή συζύγου και η προσαύξηση τριών τέκνων (η τελευταία αυτή παροχή από 1.3.2001 και μέχρι τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων για τη διακοπή της), σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3205/2003 και της Φ.10321/7598/367/17.5.2004 (ΦΕΚ Β' 755), κοινής απόφασης των υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, δυνάμει των οποίων καθορίστηκε ο τρόπος και ο χρόνος εξόφλησης των απαιτήσεων οικογενειακής παροχής των συνταξιούχων των ΝΠΔΔ, που υπάγονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ν.3163/1955, για το χρονικό διάστημα από 1.3.2001 έως 30.6.2002. Ακολούθως, δέχθηκε ότι η αναιρεσίβλητη δικαιούται να λάβει την οικογενειακή παροχή συζύγου για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 28.2.2001, δηλαδή το ποσό των 12.000 δραχμών για είκοσι έξι μήνες, ήτοι το συνολικό ποσό των 312.000 δραχμών. Επιπλέον, ότι δικαιούται να λάβει α) την προσαύξηση για το πρώτο τέκνο της -τη θυγατέρα της ...- για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 31.12.1999 και από 1.9.2000 μέχρι και 28.2.2001, δηλαδή το ποσό των 6.000 δραχμών για δεκαοκτώ μήνες, ήτοι το συνολικό ποσό των 108.000 δραχμών (λόγω του ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν αποδείχθηκε πως κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2000 μέχρι και 31.8.2000 το πρώτο τέκνο της φοιτούσε στη μέση εκπαίδευση ή σε ανώτερη ή

ανώτατη σχολή ή σε ινστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης και συνεπώς ότι αυτή δικαιούται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1 εδ. τελευταίο και παρ. 2 του ν. 2470/1997, να λάβει τη σχετική προσαύξηση και για το εν λόγω χρονικό διάστημα), **β)** την προσαύξηση για το δεύτερο τέκνο της -τον υιό της ...- για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 31.12.2000, δηλαδή το ποσό των 6.000 δραχμών για είκοσι τέσσερις μήνες, ήτοι το συνολικό ποσό των 144.000 δραχμών (λόγω του ότι από τα στοιχεία του φακέλου δεν αποδείχθηκε πως κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.2001 μέχρι και 28.2.2001 το ανωτέρω τέκνο της φοιτούσε στη μέση εκπαίδευση ή σε ανώτερη ή ανώτατη σχολή ή σε ινστιτούτο επαγγελματικής κατάρτισης, και συνεπώς ότι αυτή δικαιούται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 παρ. 1 εδ. τελευταίο και παρ. 2 του ν. 2470/1997, να λάβει τη σχετική προσαύξηση και για το εν λόγω χρονικό διάστημα) και **γ)** την προσαύξηση για το τρίτο τέκνο της-τον υιό της ... -για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι και 28.2.2001, δηλαδή το ποσό των 12.000 δραχμών για είκοσι έξι μήνες, ήτοι το συνολικό ποσό των 312.000 δραχμών. Περαιτέρω, δέχθηκε ότι η αξίωσή της υπόκειται στην γενική πενταετή παραγραφή του άρθρου 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 90 παρ. 5 του ανωτέρω νόμου, που θεσπίζει για τους συνταξιούχους του Δημοσίου τη διετή παραγραφή είναι ανίσχυρη και μη εφαρμοστέα, εφόσον αντίκειται στο άρθρο 4 παρ. 1 του Συντάγματος, στο άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτόκολλου της Ε.Σ.Δ.Α. και στην αρχή της δικονομικής ισότητας των διαδίκων, όπως αυτή συνάγεται από τα άρθρα 4 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος, 6, 13 και 14 της Ε.Σ.Δ.Α. και 2 παρ. 3 εδ. α' και β', 14 και 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και

Πολιτικά Δικαιώματα. Αυτά αφού δέχθηκε το Τμήμα με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφασή του, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις περί παραγραφής διατάξεις, που διέπουν την επίδικη υπόθεση και δεν δέχθηκε ότι πρέπει να τύχει εφαρμογής, κατά το βάσιμο σχετικό λόγο αναίρεσης, για τις κατά του Ο.Γ.Α. αξιώσεις των συνταξιούχων του, το άρθρο 90 παρ. 5 του ν. 2362/1995 που θεσπίζει διετή παραγραφή και του οποίου οι διατάξεις δεν αντίκειται, κατά τα ανωτέρω δεκτά γενόμενα στις σκέψεις VII της παρούσας, στις προαναφερθείσες συνταγματικές και υπερνομοθετικής ισχύος διατάξεις.

ΙΧ. Κατ' ακολουθία αυτών, που προηγουμένως κρίθηκαν, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος της που δέχθηκε ότι οι αξιώσεις της αναιρεσίβλητης κατά του Ο.Γ.Α. υπόκεινται στην πενταετή παραγραφή του άρθρου 90 παρ. 1 του ν. 2362/1995 και ότι αυτή δικαιούνται οικογενειακή παροχή συζύγου και τέκνων για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι 31.12.1999. Πρέπει δε να απορριφθεί το σχετικό αίτημα του αναιρεσείοντος και να απαλλαγεί η αναιρεσίβλητη από τα δικαστικά έξοδα του Ο.Γ.Α. (βλ. άρθρο 16 παρ. 5 του ν. 4169/1961 και 18 του Κώδικα Νόμων περί Δικών του Δημοσίου, Διάταγμα της 26.6/10.7.1944), κατ' εκτίμηση των περιστάσεων της δίκης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 275 παρ. 1 εδ. ε' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (ΦΕΚ Α' 97) και το οποίο εφαρμόζεται κατ' αναλογία στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αυτό ισχύει μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006 (ΦΕΚ Α' 135).

Χ. Μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης, κατά τα προεκτεθέντα, για εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων περί παραγραφής, η υπόθεση, που δεν χρειάζεται διευκρίνιση κατά το πραγματικό μέρος της, πρέπει διακρατηθεί και να δικασθεί, η αγωγή της Μ. Α. του

Δεδομένου δε του χρόνου κατάθεσης της αγωγής της, στις 20.12.2002, ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, η αξίωσή της για καταβολή οικογενειακής παροχής για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 μέχρι 31.12.1999 έχει υποπέσει στη διετή παραγραφή της διάταξης της παραγράφου 5 του άρθρου 90 του ν. 2362/1995 (61 παρ. 1 Συνταξιοδοτικού Κώδικα) και λαμβανομένου υπόψη ότι η αξίωσή της έχει ικανοποιηθεί για το χρονικό διάστημα από 1.3.2001 έως 30.6.2002, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 26 του ν. 3205/2003 και της κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσας Φ.10321/7598/367/17.5.2004 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και συνεπώς η σχετικώς ανοιγείσα δίκη πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη για το χρονικό αυτό διάστημα, η αγωγή της πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να υποχρεωθεί ο Ο.Γ.Α. να καταβάλει σ' αυτή: **α)** το ποσό των 493,03 ευρώ (14 μήνες χ 12.000 δρχ.=168.000 δρχ.), ως οικογενειακή παροχή συζύγου για το από 1.1.2000 έως 28.2.2001 χρονικό διάστημα και **β)** το ποσό των 105,65 ευρώ (6 μήνες χ 6.000 δρχ.=36.000 δρχ.) για το πρώτο τέκνο της, δηλαδή για το από 1.9.2000 έως 28.2.2001 χρονικό διάστημα, **γ)** το ποσό των 211,30 ευρώ (12 μήνες χ 6.000 δρχ.=72.000 δρχ.) για το δεύτερο τέκνο της, δηλαδή για το από 1.1.2000 έως 31.12.2000 χρονικό διάστημα και **δ)** το ποσό των 246,52 ευρώ (14 μήνες χ

6.000 δρχ.=84.000 δρχ.) για το τρίτο τέκνο της, δηλαδή για το από 1.1.2000 έως 28.2.2001 χρονικό διάστημα, σύμφωνα με τα δεκτά γενόμενα από το δικάσαν Τμήμα πραγματικά περιστατικά, ήτοι το συνολικό ποσό των 1.056,5 ευρώ, νομιμοτόκως από την επίδοση της αγωγής στον ανωτέρω Οργανισμό.

XI. Το Δικαστήριο, τέλος, κρίνει ότι πρέπει να συμψηφιστούν μεταξύ των διαδικών τα έξοδα της δίκης επί της αγωγής, λόγω μερικής ήττας και νίκης αυτών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προαναφερθέν άρθρο 275 παρ. 1 εδ. γ' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Δια ταύτα

Δέχεται την αίτηση αναίρεσης.

Αναιρεί εν μέρει την 2727/2013 απόφαση του II Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου αυτή, κατά τα αναφερόμενα στο σκεπτικό.

Απαλλάσσει την αναιρεσίβλητη από τα δικαστικά έξοδα του Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων για την κατ' αναίρεση δίκη.

Διακρατεί και δικάζει κατ' ουσία την από 20.12.2002 αγωγή.

Δέχεται εν μέρει την αγωγή.

Υποχρεώνει τον Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων να καταβάλει στην ενάγουσα το ποσό των 1056,5 ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής σε αυτόν. Και

Συμψηφίζει τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδικών της δίκης επί της αγωγής.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 8 Ιουνίου 2015.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΓΓΕΛΑΡΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΖΩΗ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στο ακροατήριό του, στις
5 Οκτωβρίου 2016.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ